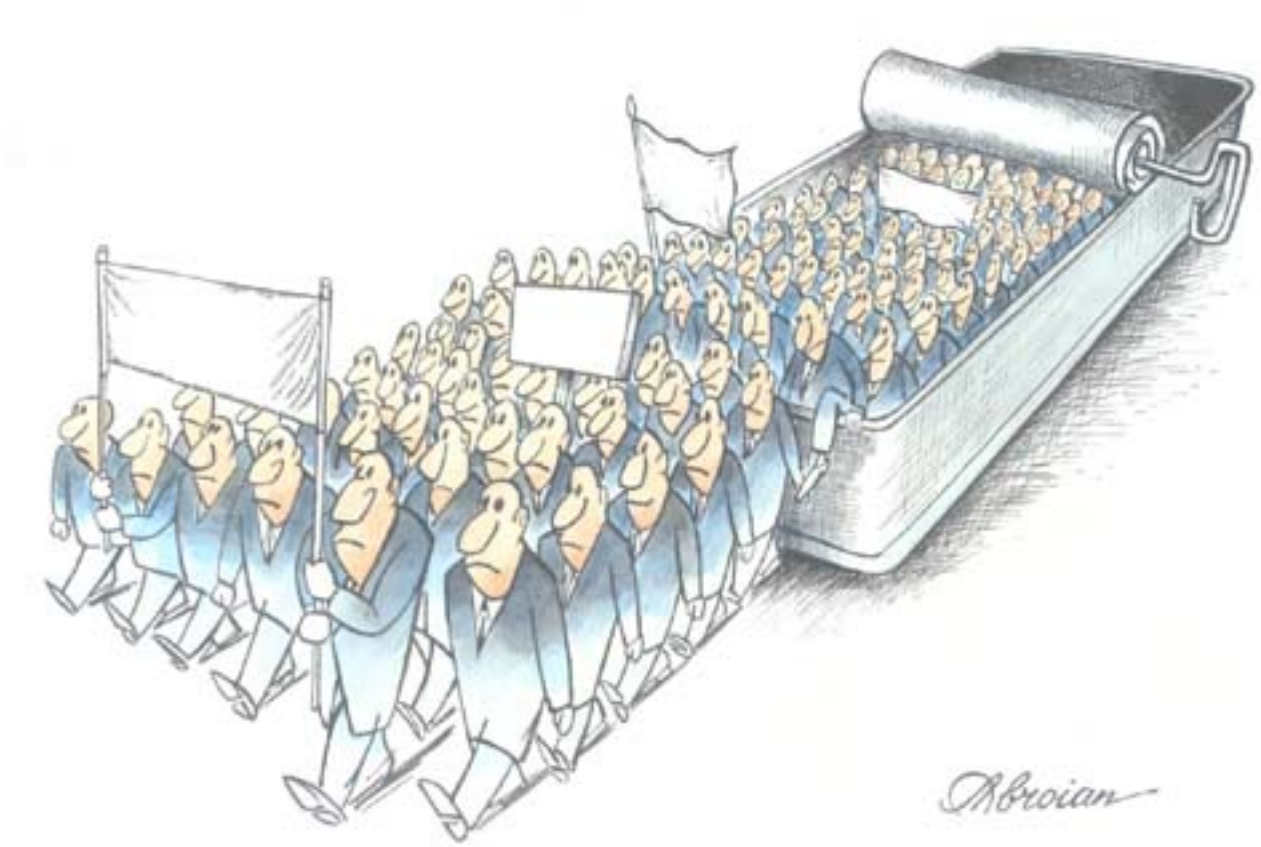
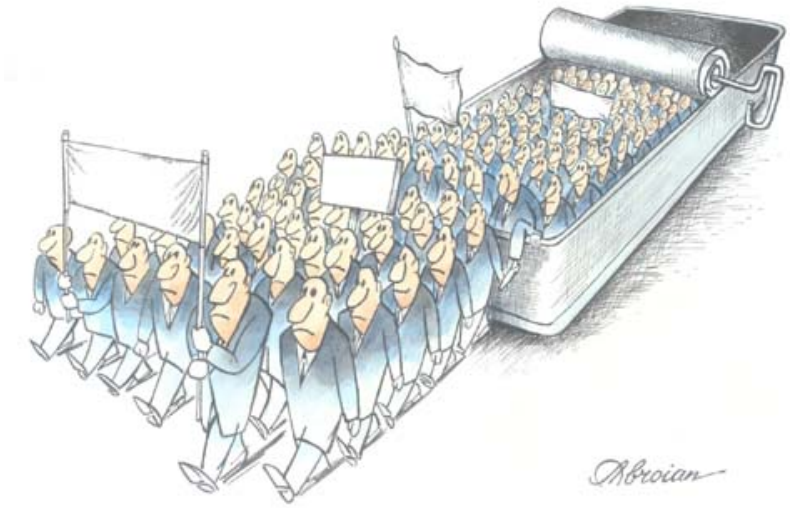
Demokrasi Mücadelesinde Kitle Örgütleri

İçeriği Yazan: Mehmet Ali YAZICI [1] Zaman: Per, 10/06/2010 - 08:15
Yazar: Mehmet Ali Yazıcı

Demokrasi mücadelesinde Demokratik Kitle Örgütleri (DKÖ)'nin tartışılmaz bir öneme sahip oldukları yadsınamaz bir gerçektir. Toplumsal mücadelede birer mevzi ve toplumsal muhalefetin ekonomik-demokratik temelde örgütlenme yeri olan bu yapılanmalar kuşkusuz her siyasi görüşü yakından ilgilendirmekte ve her çevre kendi kavrayışı doğrultusunda belli açılımlar ileri sürmektedir. Farklı bakış açıları çoğu zaman ortak noktalar etrafında bir araya gelememekte (program, yapı, çerçeve, ilke vb. konularda) ve hitap ettikleri kesimlere gereken güveni verememektedirler. Sonuçta,

Bu sitedeki içeriklerin izinsiz alınması, kopyalanması, başka bir imza ile izinsiz ve "kaynak gösterilmeden" yayınlanması kesinlikle yasaktır. Tam bağlantıyı (link) ve yazar / çizer adını kaynak göstermek şartıyla, alıntı

meşruiyet yitimi, gelişememek, tıkanıklık vs. olumsuzluklar arka arkaya yaşanmaktadır.

Biz burada bu tür tartışma ve yanlış kavrayışların bir nebze de olsa giderilmesi için görüş ve düşüncelerimizi genel bir çerçevede sunmaya çalışacağız. İleri sürülecek düşünceler demokratik kitle örgütlerinde asgari düzeyde gerekli ve zorunlu olan, herkesin bir araya gelebileceği şeylerdir.

Sınıflı toplumların ortaya çıkması ile birlikte, toplumlarda sınıfların mevzilenmesi de gündeme gelmiştir. Bir tarafta ezenler, bir tarafta ezilenler; bir tarafta yönetenler, diğer tarafta yönetilenler ve bunların arasındaki uzlaşmaz karşıtlıklar hep süregelmiştir. Ezenler, var olan baskı mekanizmalarını zor ve şiddetle bezeyip-kullanarak kendi düzenlerini ve çıkarlarını koruma, sürdürme çabasına girmişler, ezilenler ise, daha iyi bir yaşam ve daha iyi bir gelecek için mücadeleye geçmişlerdir. Dolayısıyla birlikte hareket edebilmenin mekanizmalarını da yaratmışlar, örgütlenmişlerdir.

Sınıflı toplumların hemen hepsinde, sınıfların mevcut mevzilenmelerine göre çeşitli ‘mücadele’ biçimleri ortaya çıkmış ve bunların araçları da -o günkü güçler dengesine göre- oluşturulmuştur. Araçları ortaya çıkaran ve kullanan unsurların her biri kendi 'grupsal' çıkarları doğrultusunda hareket etmişlerdir. Bu noktada 'mücadele mevzileri' diye nitelendirdiğimiz ya da kullanıla gelen adlarıyla kitle örgütleri, onu oluşturan unsurların amaçları ve nitelikleriyle doğrudan ilişkilidir.

Şöyle ki, içinde yaşanılan toplumsal, ekonomik ve kültürel koşullarda ileriyi, geleceği temsil eden sınıflar ya da kesimler karşısında var olan koşulları ve statüleri savunan kitle örgütleri 'demokratik' özelliklerini kaybetmiş demektir. Buna karşın, geleceği temsil eden, yüzü ileriye dönük unsurların oluşturduğu kitle örgütleri ise demokratik öze sahiptir. Çünkü bir yanda ölmekte olan, çürüyen unsurların verili koşullarına hapsolma - ve de hapsetme-; diğer yandan ise, doğmakta olanı temsil eden, yüzü geleceğe dönük, ilerici unsurların güzellikleri örücü, yeni değerler taşıyıcı rolü vardır. Sırtları ileri dönük olan egemen sınıflar, geleceği temsil eden ilerici unsurların mücadele mevzilerine karşı saldırgan tutum takınmışlar ve bu mevzileri dağıtmaya ve ortadan kaldırmaya çalışmışlardır. Ancak, bilimin ve tarihin yasalarının ışığında hareket eden yeninin temsilcilerinin mücadelesini asla yok edememişlerdir. Kapitalist toplumla birlikte tarih sahnesine çıkan proletarya(işçi-emekçi sınıflar) da, yüzü ileriye dönük ve geleceği kucaklayan bir sınıf olarak; ezilenlerin safında başköşeyi almış ve geleceği kurma mücadelesini kesintisiz bir şekilde sürdürmüş ve sürdürmektedir.

Daha kapitalizmin serbest rekabetçi döneminde 'ilerici' özelliğini yitirmeye başlayan egemen sınıf-burjuvazi, emperyalizm döneminde iyice gericileşmiş ve bayrağı proletaryaya kaptırmıştır. Proletarya artık ezilenlerin safında geleceği kurma uğruna verilmekte olan mücadelede diğer ezilen sınıf ve tabakaları da yanına alarak esas öncü rolü omuzlamıştır. Proletarya ilerleyen süreçte bilimsel sosyalist düşünceyle de tanışmış ve mücadelesini düzen sınırlarını aşarak iktidara yönelik bir rotaya oturtmuştur. Ancak, ezilenlerin iktidar mücadelesini temel almakla birlikte, bu mücadeleye bağlı olarak, yaşam koşullarının iyileştirilmesi doğrultusunda ekonomik-demokratik mücadeleyi de yürütür.

Biz bu yazımızda esasa bağlı olan ekonomik-demokratik mücadelede bire araç olarak kullanılınan demokratik kitle örgütleri(DKÖ) 'ne kısaca değineceğiz.

Bu sitedeki içeriklerin izinsiz alınması, kopyalanması, başka bir imza ile izinsiz ve "kaynak gösterilmeden" yayınlanması kesinlikle yasaktır. Tam bağlantıyı (link) ve yazar / çizer adını kaynak göstermek şartıyla, alıntı

Demokratik kitle örgütleri(DKÖ) ekonomik-demokratik mücadelenin verildiği kuruluşlardır. Yaşam koşullarının iyileştirilmesi için, yeni yeni haklar elde etme, bunları kalıcılaştırma, koruma ve çeşitli demokratik kazanımlar için mücadele eden yığın örgütleridir. Kitlesel boyutunda ise mesleki örgütlenmeler olma ve çeşitli kesimler arasında dayanışma özellikleri taşırlar.

Ancak olaya ekonomik bir bakış açısıyla yaklaşıp, bu örgütlerin işlevselliğini sırf ekonomik mücadeleye indirgemek de yanlıştır. Bunlar aynı zamanda demokratik hak ve özgürlükler için verilen mücadelenin de birer mevzileridirler. Şöyle ki, kapitalist toplumda devletin biçimlenişi, yani egemen sınıfların diktatöryalarını gerçekleştirme biçimleri iki şekilde olur; burjuva demokrasisi ve faşizm. Burjuva demokrasisinin işlerlikte olduğu emperyalist-kapitalist ülkelerde demokratik hak ve özgürlüklerden (burjuva sınırlar çerçevesinde) yararlanılabilmektedir. Örgütlülükler oturmuş ve hak alma mücadelesi önünde ki engeller yok denecek kadar azdır. Buna bağlı olarak 'hak alma' bilinci de gelişmiştir. Ancak, bu tip ülkelerde de egemen sınıflar(özellikle tekelci burjuvazinin en elit kesimi) sıkıştıkları dönemlerde faşizme başvurmuşlardır. Bütün demokratik hak ve özgürlükler askıya alınmış; ekonomik-demokratik mücadelenin tüm araçları lağvedilmiştir. Bu noktada, ekonomik bir bakış açısıyla olaya yaklaşırsak; tekrardan yaşam koşullarının iyileştirilmesi mücadelesini verebilmek için, demokratik hak ve özgürlüklerin tanınmasını beklemek gibi bir ikileme düşmüş oluruz.

Bizim gibi yeni-sömürge ülkelerde kapitalizmin çarpıklığı ve emperyalizme bağımlılık; ekonomik, sosyal ve siyasal yapıyı şekillendirerek 'sömürge tipi faşizm'i bir devlet biçimi durumuna getirmiştir. Klasik anlamda burjuva demokrasisi yoktur. Yukarıdan aşağıya geliştirilmeye çalışılan çarpık demokrasi klasik burjuva demokrasilerinin çok uzağındadır. Demokratik hak ve özgürlükler son derece cılız ve göstermeliktir. Faşizm, devlet eliyle yukarıdan aşağıya kurumlaştırılarak, sürekli kılınmıştır. Her dönem gizli ya da açık, tüm sisteme damgasını vurmaktadır. Parlamento göstermeliktir. Demokrasi teraneleri çekilir, ancak diğer taraftan MGK, Genelkurmay ve MİT gibi kuruluşlar, parlamento üstü, siyasi süreci belirleme yetkisini kendilerinde bulurlar. Bu duruma yakın dönem açısından verilebilecek örnek, Genelkurmayın siyasal alana direkt müdahalesi olan 27 Nisan Muhtırasıdır. AB ile ilişkiler sürecinde demokratik kazanımlar olarak gösterilen düzenlemeler, Ordunun süngü vuruşuyla yerle bir edilmiştir. 22 Temmuz seçimleri de, eğer iptal edilmezse "demokrasinin bir gereği" olarak süngülerin gölgesinde yapılacaktır. Tuhaf olan, kendilerini, demokratik kitle örgütü olarak gören bazı çevrelerin sol adına bu müdahaleye destek vermiş olmalarıdır.

Bu gibi durumlarda, hak gaspları ya da benzer saldırılar ekonomik-demokratik mücadelenin ve kazanımların bütününe yöneliktir. Ekonomik mücadele ve demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi iç içe geçtikleri için birbirlerini bütünler ve geliştirirler. Aynı şekilde, demokratik mücadelenin ufku da sınırlı olmamalıdır. Özgül olanın yanında genel demokrasi mücadelesinin bir parçası olarak ele alınmalı ve 'baskı kurumu' olma, dayanışma içerisinde olma ve benzeri görevleri de yerine getirmelidir.

DKÖ'ler, farklı sınıf ve tabakalardan meydana gelen, bunun sonucu olarak farklı siyasi eğilimlerden insanların birlikte ve ortak hedefler doğrultusunda hareket ettikleri örgütlenmelerdir. Bu yapılara 'demokratik' özelliğini veren olgu, hedeflerinin, üyelerinin ve işleyişinin demokratik niteliğidir. Doğal olarak safını da demokrasi güçlerinin yanında tutmalıdır. Faşizmin, temel aldığı zor ve şiddetin yalan, demagoji ve çarpıtmalara sarılarak mevcut düzeni sürdürmeye ve halklar için yaşamı çekilmez kılmaya çalıştığı bir ortamda bu saf, anti-faşist saftır.

Bu sitedeki içeriklerin izinsiz alınması, kopyalanması, başka bir imza ile izinsiz ve "kaynak gösterilmeden" yayınlanması kesinlikle yasaktır. Tam bağlantıyı (link) ve yazar / çizer adını kaynak göstermek şartıyla, alıntı

Emperyalizmin doğal zenginlikleri yağmaladığı, ülkeyi askeri bir üs haline getirdiği ve emekçileri, çalışan kesimleri iliklerine kadar sömürdüğü bir ortamda bu saf, anti-emperyalist saftır. Bu temel yaklaşımların yanında, haksızlığın, adaletsizliğin olduğu her yerde bu haksızlıklara karşı mücadele safında yine demokrasi güçleri yanında yerlerini alırlar.

Üretici güçlerin gelişmesi ile birlikte çalışma alanları da oldukça çeşitlenmiştir. Bu alanların çeşitliliği, sorunları farklı olan meslek gruplarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. İşçiler, teknik elemanlar, memurlar, öğrenciler vb. biçiminde sıralamayı daha da uzatabileceğimiz bu grupların her birinin değişik özelliklere ve sorunlara sahip oldukları açıktır. Şekillenmeden de anlaşılacağı gibi mesleki örgütler, özellikle ve öncelikle kendi özgül sorunları çerçevesinde yapılanacak ve o doğrultuda ekonomik-demokratik mücadele vereceklerdir. Ancak bu demek değildir ki, mesleki örgütler kendi sorunları içerisinde sıkışıp kalacaklardır. Bu örgütlülükler aynı zamanda genel demokrasi mücadelesinin bir parçası olarak ülke gerçeklerini açıklama kampanyalarına katılırlar ve önemli bir dinamik olma özelliği de gösterirler. Kısaca, toplumda ki diğer kesimlerle ortak dayanışma içerisindedirler. Egemenler bu tür örgütlülüklerin diğer süreçler hakkında görüş beyan edememesi için çeşitli yasal düzenlemelere gidebilirler. Ancak her şeye rağmen sorun sırf 'yasallık' çerçevesinde ele alınamaz.'Yasallık' sınırlarının üzerine 'meşruluk' sınırlarının çizilebilmesi olanaklıdır. Şöyle ki,82 Anayasası sendikaların, meslek odalarının ve diğer DKÖ'lerin (ki, hemen hepsinin kapısına kilit vurulmuştu) siyasetin dışında tutulmasını emrederken, bir işveren örgütü olan TÜSİAD, kapatılmak bir yana, istediği gibi siyaset yapabiliyordu. Bu durumda, ilerleyen süreçte emekçi kesimlere bu kısıtlamaları ve yasakları, meşru ve haklılık temelinde delik-deşik ederek, hak ve özgürlükler mücadelesini sürdürmek kalıyordu ve öyle de oldu.

Yine tüm demokratik kitle örgütlerinin ortak istemler doğrultusunda mücadele etmelerinin, bir araya gelmelerinin koşulları vardır. Örneğin, bir grevin öğrenciler tarafından desteklenmesi ya da öğrenci direnişinin sendikalar tarafından desteklenmesi meşrudur. Aynı şekilde, örgütlenmelerin önündeki engellere ve birçok anti-demokratik yasak ve sınırlamalar karşı ortak bir platform etrafında mücadele edilebilir.

Adından da anlaşıldığı üzere DKÖ'ler kitle örgütleridir. Bu nedenle kuruldukları alanda en geniş kitleyi kapsamak durumundadırlar. Üyelerinin somut istemleri için mücadele ederek onları kucaklamak, kitleselleşmek zorundadırlar.

Burada üzerinde durulması gereken nokta kitlesellikten ne anlaşıldığıdır. DKÖ'ler kitlesel olması gereken derneklerdir diye kurulu oldukları alanın en geniş kesimlerini bir anda kucaklayacaklar şartı aranmamalıdır. Elbette hedef orasıdır; ancak ülke gerçeklerini gözden kaçırıp, kitlesellik özelliğini abartmak hatalı yaklaşım olur. Depolitizasyon ve pasifikasyonun had safhada olduğu bir dönemde hitap edilen çevre sınırlı olabilir. Bu sınırlı sayıya bakılarak onun kitle örgütü olmadığı yargısına varmak yanlıştır. Burada sorun, içinde bulunulan koşulları sağlıklı tahlil edip doğru bir perspektifle alanın unsurlarını en geniş biçimde etkinliklere dâhil edebilme sorunudur.

Konunun demokratik özü ile doğrudan ilişkili olarak, kitleselleşmede aranacak bazı özellikler de vardır. Yani hiçbir ilke ve kural gözetmeden 'isteyen gelsin' çağrısı yapılamaz. Örneğin, amaçları farklı olan ve hiçbir zaman bir arada olamayacağımız faşistler kapsam dışı tutulmalıdır. Onlar varolan geri koşulları ve halklar açısından yaşanmaz ve kabul edilemez koşulları 'güvence' altına alma çabası içerisindedirler. Bu konumları onları, demokrasi mücadelesi veren güçlere karşı düşman haline

Bu sitedeki içeriklerin izinsiz alınması, kopyalanması, başka bir imza ile izinsiz ve "kaynak gösterilmeden" yayınlanması kesinlikle yasaktır. Tam bağlantıyı (link) ve yazar / çizer adını kaynak göstermek şartıyla, alıntı

getirmektedir. Bu yanları ile faşistleri DKÖ'lerin kitlesel gücü arasında değerlendiremeyiz. Zorunlu olarak onlarla aynı çatı altında (okullar, fabrikalar, işyerleri vb.) bulunuyor olmamız farklı bir durumdur ve demokrasi anlayışımız onlara karşı mücadele etmemizi gerektirir. Çünkü her sınıfın demokrasi anlayışı kendi çıkarlarına göre şekillenir.

DKÖ'ler yasal kuruluşlardır. Ancak bu yanları her koşulda mutlaklaştırılmamalıdır. Öyle dönemler olur ki, 'yasallık' sınırları bulanıklaşır. Bu noktada 'yasallık' sınırı zorlanacaktır ve meşruluk temelinde mücadele sürdürülmek zorundadır. Örneğin, 82 Anayasası ile birlikte DKÖ'lerin faaliyetleri büyük oranda sınırlanmıştır. Ama bu durum değiştirilemeyecek anlamına gelmiyordu. Mevcut legal yapılar hareket noktası alınarak yasal sınırlar zorlandı ve koşulları değiştirme konusunda başarılar elde edildi.

Bu yasağa rağmen buna en güzel örnek, kamu çalışanlarının örgütlenmesi ve mücadelesidir.

Yine meşruluk temelinde faaliyetlerini devam ettirmeye bir başka örnek, kapatılan ya da kayyumda olan öğrenci dernekleridir.

Sonuç olarak şu söylenebilir: DKÖ'lerin temel özelliklerini korumak gerekir. Ama bunları kendi içinde mutlaklaştırmayıp, belli bir esneklik gözetilmelidir. Klasik anlamda burjuva demokrasisinin olmadığı bizim gibi ülkelerde sık sık yaşanan hak gaspları koşullarında,'tam' ve 'ideal' ölçütlerde DKÖ'ler aramak, durağanlaşmayı beraberinde getirir. Esnek olmak ilkelerde belirsizlik ve tutarsızlık anlamına gelmez. Aksine, hayatın canlı pratiği içinde, temel değerlere halel getirmeden atacağımız her adımda yeni yeni olumluluklar, deneyimler ve kazanımlar elde edeceğimiz açıktır.

Mehmet Ali YAZICI
iletisim@PolitikaDergisi.com

Yorumlar

- Bilim/Kuramsal [2]
- Toplumsal [3]

Kaynak URL (*29/03/2024 - 07:55* tarihinde yazdırıldı):
https://politikadergisi.com/okur-makale/demokrasi-mucadelesinde-kitle-orgutleri

Bağlantılar:
[1] https://politikadergisi.com/pd-uye/mehmet-ali-yazici
[2] https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal
[3] https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal

Bu sitedeki içeriklerin izinsiz alınması, kopyalanması, başka bir imza ile izinsiz ve "kaynak gösterilmeden" yayınlanması kesinlikle yasaktır. Tam bağlantıyı (link) ve yazar / çizer adını kaynak göstermek şartıyla, alıntı

Bu sitedeki içeriklerin izinsiz alınması, kopyalanması, başka bir imza ile izinsiz ve "kaynak gösterilmeden" yayınlanması kesinlikle yasaktır. Tam bağlantıyı (link) ve yazar / çizer adını kaynak göstermek şartıyla, alıntı